

به نام خداوند

عنوان مقاله : تعیین رابطه هوش هیجانی با رتبه بندی شمشیربازان اسلحه ایه
در سطوح متفاوت عملکرد.
(روانشناسی و رفتار حرکتی)

نویسندگان: بهارک مرادی کلارده (دانشجو)، دکتر مهدی نمازی زاده (دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان)
و دکتر زهره مشکاتی (استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان)
نشانی: اصفهان، فلکه دانشگاه صنعتی، ابتدای اتوبان آزادگان، کوی پرتو، مجتمع پردیس ۲ طبقه ۲، منزل مرادی.

تلفن: ۳۸۰۱۶۲۵

پیش شماره: ۰۳۱۱

نشانی پست الکترونیک: km_baharak@yahoo.com

تلفن همراه: ۰۹۱۳۱۰۵۱۶۷۲

تاریخ ارسال: ۱۳۸۹/۱۰/۲۹

از دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان

چکیده

هدف پژوهش، تعیین رابطه هوش هیجانی با رتبه بندی شمشیربازان اسلحه ایه در سطوح متفاوت عملکرد می باشد. شرکت کنندگان، کلیه شمشیربازان اسلحه ایه شرکت کننده در سومین المپیاد ورزشی ایرانیان شامل ۳۷ مرد و ۴۹ زن، مسابقات دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی سال ۱۳۸۸ شامل ۲۹ مرد و ۲۰ زن و شمشیربازان نخبه شامل ۷ مرد و ۷ زن بودند. بنابراین آزمودنی های پژوهش ۱۴۹ شمشیرباز اسلحه ایه بودند که در سال ۱۳۸۹ در دامنه سنی ۱۴-۳۴ سال قرار داشتند. از پرسشنامه بار-آن به عنوان ابزار اندازه گیری استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن، آزمون t و ANOVA استفاده گردید. یافته ها در سطح $P < 0/05$ نشان داد: رابطه مثبت و معناداری بین هوش هیجانی و رتبه بندی شمشیربازان اسلحه ایه در سطوح متفاوت عملکرد وجود داشت. مقایسه میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان اسلحه ایه بر اساس سابقه شمشیربازی، سطوح سنی و تحصیلات، بیانگر وجود تفاوت معنادار بود. تفاوت معناداری بین هوش هیجانی زنان و مردان شمشیرباز اسلحه ایه مشاهده نشد. بر اساس یافته های پژوهش حاضر توجه به مهارت های هوش هیجانی و پرورش آنها در شمشیربازان می تواند برای بهبود مهارت های شمشیربازی مد نظر مربیان و مسئولین این رشته ورزشی قرار گیرد.

واژگان کلیدی: هوش هیجانی، رتبه بندی، شمشیرباز و سطوح عملکرد.

مقدمه

دوران زندگی انسان سرشار از رویدادهای مثبت و منفی است که برای هر فرد تصمیم‌گیری در هر مورد می‌تواند سرنوشت‌ساز باشد، این تصمیم‌گیری‌ها هم به شرایط خاص محیطی و هم به شرایط فردی و هیجانات شخص بستگی دارد، این که چقدر یک فرد قادر باشد در مواقع حساس که فشار روانی زیاد است بهترین تصمیم را بگیرد به هوش هیجانی آن شخص مربوط می‌شود به عبارتی هوش هیجانی به این نکته می‌پردازد که فرد چگونه اطلاعات مربوط به هیجان‌ها و پاسخ‌های هیجانی را در ذهن خود مورد پردازش قرار می‌دهد.

هوش هیجانی نشانگر جدیدترین شکل مزیت رقابتی است. تحقیقات نشان می‌دهد احساسات و هیجان‌های مثبت وضعیت الکتریکی قلب را یکنواخت و قدرت فراگیری مغز را وسیع‌تر می‌سازد. به جای آن که از بروز هیجانات جلوگیری کنیم بهتر است آثار واکنشی آنها را کاهش دهیم تا فرصت کافی برای اخذ تصمیمات بهتر، آینده‌نگری و خلاقیت داشته باشیم. وقتی در شرایط بحرانی تضاد قرار می‌گیریم کندسازی این فرآیند و استفاده همزمان از عقل و دل (منطق و احساس) باعث پیدا کردن راه حل‌های بهتر می‌شود. تحقیقات نشان می‌دهد هوش هیجانی حدود ۷۰ درصد بیش از هوشبهر در موفقیت‌ها نقش دارد (آقایار و شریفی، ۱۳۸۵).

هوش هیجانی تا حدودی پیش‌بینی موفقیت را ممکن می‌سازد و نشانه برتری احساس (دل) به عقل (سر) نمی‌باشد بلکه نقطه تلاقی احساس و عقل است (گلمن^۱، ۱۹۹۵). همچنین هوش هیجانی توانایی نشان دادن هیجانات و احساسات خود و دیگران برای متمایز کردن آنها از یکدیگر و استفاده از این اطلاعات برای هدایت افکار و عملکردهای شخص است (سالووی و مایر^۲، ۱۹۹۰). میادین ورزشی یکی از مواردی است که هوش هیجانی کمک بسیاری به موفقیت در آن می‌کند. کنترل هیجانات در ورزشکاران بسیار مهم است زیرا گاهی عدم کنترل هیجانی ورزشکار، به کلی عملکرد او را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بارها مشاهده شده است که ورزشکاری با داشتن تمرینات مناسب در صحنه مسابقه نمی‌تواند نتیجه مورد انتظار را کسب کند زیرا تمرکز و تسلط او بر بازی کاهش می‌یابد، بنابراین باید مرکز کنترل هیجان در مغز تقویت شود تا در مقابل فشارهای روانی، استرس، شک و تردید کارآمد عمل نماید.

نکته قابل توجه این است که پرورش قابلیت‌های روانی نظیر هوش هیجانی که شامل ۱۵ خرده‌مقیاس به شرح خودآگاهی هیجانی، جرأت، استقلال، حرمت ذات، خودشکوفایی، همدلی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، روابط میان‌فردی، تحمل استرس، کنترل تکانه، آزمون واقعیت، انعطاف‌پذیری، توانایی حل مسأله، خوش‌بینی و خوشحالی می‌باشد، باعث می‌شود تا ورزشکار قادر به تحمل تمرینات سخت و طولانی گردد و احساس آرامش و امید خود را حفظ کند و کمتر دچار دل‌سردی گردد و اعتماد به نفس او نیز در مواجهه با شکست حفظ شود و در صدد رفع اشکالات و موانع راه برآید و در صورت پیروزی نیز دست از تلاش نکشد و نقاط مثبت را تقویت کند. ضمناً با درک هیجانات دیگران در زمینه ورزش بهتر می‌توانیم از اشتباهات احتمالی رقبا به نفع خود استفاده کنیم. لذا در ورزشی مانند شمشیربازی که کنترل هیجانات شمشیربازان و رقبای آنها بسیار بر عملکردشان مؤثر است، تقویت هوش هیجانی می‌تواند باعث کارایی بیشتر و موفقیت شمشیربازان گردد.

¹-Goleman

²-Salovey and Mayer

در تحقیقی که توسط بار-آن^۱ (۲۰۰۰) انجام گرفت تحلیل نمرات هوش هیجانی بیش از ۷۷۰۰ نفر از مردم آشکار کرد در حالی که مردان و زنان تفاوتی در هوش هیجانی کلی ندارند، مردان نمرات بالاتری در خودشکوفایی، مثبت بودن، تحمل استرس، کنترل تکانش ها و سازگاری گرفتند در حالی که زنان به طور معنی داری نمرات بالاتری در همدلی، ارتباط بین فردی و مسئولیت اجتماعی کسب کردند.

در تحقیقی حق نگهدار (۱۳۸۴) رابطه هوش هیجانی با موفقیت ورزشی در ورزشکاران حرفه ای و نیمه حرفه ای شهر شیراز را مورد بررسی قرار داد و به این نتیجه رسید که هوش هیجانی در پیش بینی موفقیت ورزشی قابل توجه است و بین میانگین نمرات هوش هیجانی پسران و دختران ورزشکار تفاوت معناداری وجود ندارد، همچنین تفاوت معنی دار بین نمرات هوش هیجانی ورزشکاران حرفه ای و نیمه حرفه ای مشاهده نشد.

در تحقیق سخی طبع (۱۳۸۶) رابطه هوش هیجانی و هوش عمومی را با سطح مهارت شناگران شنای موزون استان اصفهان مورد بررسی قرار داد و در پایان به این نتیجه رسید که بین هوش هیجانی با سطح مهارت شناگران شنای موزون رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

زاهارا^۲ (۲۰۰۹) تحقیقی را با هدف تفسیر هوش هیجانی نوجوانانی که بسکتبال را به عنوان فعالیت فوق برنامه خود انتخاب کرده بودند، انجام داد و به این نتیجه رسید که نمونه های تحقیق دارای هوش هیجانی مناسبی هستند و خانواده و فاکتورهای آموزشی بر هوش هیجانی آنها تأثیر می گذارد. همچنین پیشرفت هوش هیجانی همراه با ورزش بسکتبال باعث بوجود آمدن دید مثبت در آنها شد.

ام لین^۳ و همکاران (۲۰۰۹) در تحقیقی که روی ۵۴ ورزشکار مرد شامل ۳۶ فوتبالیست، ۱۵ ورزشکار هاکی و ۳ ورزشکار راگبی انجام دادند (همگی در سطح ورزش دانشگاهی فعالیت می کردند و ۱۸ نفر از کل آنها نیز عضو تیم های منطقه ای بودند)، نتیجه گرفتند که استفاده از مهارت های روانی هم در زمان تمرین و هم در زمان مسابقه با هوش هیجانی این ورزشکاران ارتباط معناداری دارد.

ویلیامز و همکاران^۴ (۲۰۱۰) رابطه بین هوش هیجانی ورزشکاران و اضطراب قبل از مسابقه را در دانشگاه ملی ورزش تایوان مورد بررسی قرار دادند. تجزیه تحلیل ها نشان داد که شرکت کنندگان با هوش هیجانی پایین تر اضطراب شناختی مسابقه ای شدیدتری نسبت به آنها که هوش هیجانی بالاتری داشتند گزارش دادند. به علاوه مقیاس های هوش هیجانی نظیر کنترل استرس، هوش هیجانی درون فردی و هوش هیجانی بین فردی با اضطراب قبل از مسابقه ارتباط دارد.

از آنجا که در مورد ورزش شمشیربازی و رابطه آن با هوش هیجانی تحقیقی انجام نگرفته بود، هدف تحقیق حاضر تعیین رابطه هوش هیجانی با رتبه بندی شمشیربازان اسلحه اِپه در سطوح متفاوت عملکرد بود و فرضیه های پژوهش به شکل زیر مطرح گردید:

- بین هوش هیجانی و رتبه بندی شمشیربازان اسلحه اِپه در سطوح متفاوت عملکرد رابطه وجود دارد.
- بین میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان اسلحه اِپه بر اساس سابقه شمشیربازی آنها تفاوت وجود دارد.
- بین میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان اسلحه اِپه بر اساس سطوح سنی آنها تفاوت وجود دارد.

¹ -Bar-on

² -Zahara

³ -Lane M.

⁴ -Williams et al

- بین میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان اسلحه اِپه بر اساس سطوح تحصیلات آنها تفاوت وجود دارد.

- بین میانگین های هوش هیجانی زنان و مردان شمشیرباز اسلحه اِپه تفاوت وجود دارد.

روش شناسی تحقیق

پژوهش حاضر با توجه به طول زمان اجرای آن مقطعی، از نظر زمانی حال نگر، به لحاظ استفاده از نتایج بدست آمده و هدف های آن کاربردی و از نوع همبستگی می باشد که به شیوه پیمایشی انجام گرفت.

افراد شرکت کننده در این پژوهش ۱۴۹ نفر با دامنه سنی ۱۴ تا ۳۴ سال می باشند که به صورت هدفمند انتخاب شدند و شامل افراد زیر می باشند:

- کلیه شمشیربازان اسلحه اِپه شرکت کننده در سومین دوره المپیاد ورزشی ایرانیان سال ۱۳۸۸ در اصفهان، شامل ۴۹ نفر زن و ۳۷ نفر مرد.

- کلیه شمشیربازان اسلحه اِپه شرکت کننده در مسابقات سراسری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی سال ۱۳۸۸ در یزد، شامل ۲۰ نفر زن و ۲۹ نفر مرد.

- تعدادی شمشیرباز نخبه اسلحه اِپه شامل ۷ نفر زن و ۷ نفر مرد که در طی هشت سال گذشته موفق به کسب بیشترین مقام های انفرادی شده اند و بیش از سایرین در اردوهای تیم ملی حضور داشته اند.

در این تحقیق از پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن که در اصفهان هنجاریابی شده است و شامل ۹۰ سؤال می باشد و پاسخنامه آن بر روی طیف ۵ درجه ای لیکرت تنظیم شده است، استفاده شد.

پایایی آزمون از طریق محاسبه آلفای کرونباخ ۹۳ درصد گزارش گردید (مجیدی، ۱۳۸۸).

پرسشنامه بار-آن بعد از هر دوره مسابقه توسط محقق به شمشیربازان زن و مرد اسلحه اِپه داده می شد و پس از تکمیل جمع آوری می گردید، البته در بخش شمشیربازان نخبه چون امکان حضور همگی آنها در یک مسابقه خاص وجود نداشت پرسشنامه ها به صورت تک تک در اختیار آنها قرار گرفت.

برای تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در سطح آمار توصیفی با استفاده از شاخص های گرایش مرکزی نظیر میانگین، میانه، انحراف معیار به توصیف داده ها در بین آزمودنی ها پرداخته شد. در سطح آمار استنباطی ابتدا با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن^۱ (با توجه به رتبه ای بودن مقیاس اندازه گیری) به تعیین ارتباط بین هوش هیجانی و رتبه بندی شمشیربازان اسلحه اِپه پرداخته شد و سپس از آزمون (t) و (ANOVA) برای مقایسه گروه های مختلف سنی، جنسی، تحصیلات و سابقه شمشیربازی آنها استفاده شد. این تحلیل ها در سطح خطای ۰/۰۵ و با استفاده از نرم افزار SPSS-15 انجام گردید.

^۱-Spearman

یافته های تحقیق

جدول شماره ۱، نتایج آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن در سطوح متفاوت عملکرد را نشان می دهد.
جدول (۱) نتایج آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن در سطوح متفاوت عملکرد

منبع	فراوانی	r	ضریب تعیین	واریانس غیرمشترک	سطح معناداری
هوش هیجانی و رتبه بندی در المپیاد	۸۶	۰/۹۲۱	۰/۸۴۸	٪۱۵/۲	۰/۰۰۱
هوش هیجانی و رتبه بندی در مسابقات دانشجویی	۴۹	۰/۹۹۵	۰/۹۹۰	٪۱	۰/۰۰۱
هوش هیجانی و رتبه بندی نخبگان	۱۴	۰/۹۸۱	۰/۹۶۲	٪۳/۸	۰/۰۰۱

چنانچه در جدول شماره ۱ مشاهده می شود، هوش هیجانی با رتبه بندی شمشیربازان اسلحه ایه در سطوح متفاوت عملکرد شامل مسابقات دانشجویی، المپیاد و نخبگان رابطه مستقیم و بسیار بالایی داشت.

جدول شماره ۲، گویای آنالیز واریانس یکراهه برای محاسبه احتمال معناداری تفاوت میانگین های هوش هیجانی براساس سابقه شمشیربازی، سطوح سنی و تحصیلی شمشیربازان اسلحه ایه می باشد.

جدول (۲) آنالیز واریانس یکراهه برای محاسبه احتمال معناداری تفاوت میانگین های هوش هیجانی براساس سابقه شمشیربازی، سطوح سنی و تحصیلی

P	F	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	منبع
۰/۰۰۱	۲۱/۸۳۱	۲۴۶۵۲/۹۴۵	۲	۴۹۳۰۵/۸۹۰	هوش هیجانی و بین گروهی
		۱۱۲۹/۲۴۶	۱۴۶	۱۶۴۸۶۹/۹۱	سابقه شمشیربازی درون گروهی
۰/۰۰۴	۳/۹۹۵	۵۳۴۸/۸۸۹	۴	۲۱۳۹۵/۵۵۶	هوش هیجانی و بین گروهی
		۱۳۳۸/۷۵۲	۱۴۴	۱۹۲۷۸۰/۲۴	سطوح سنی درون گروهی
۰/۰۰۱	۷/۲۴۹	۹۶۷۳/۵۸۹	۲	۱۹۳۴۷/۱۷۹	هوش هیجانی و بین گروهی
		۱۳۳۴/۴۴۳	۱۴۶	۱۹۴۸۲۸/۶۲	سطوح تحصیلی درون گروهی

چنانچه جدول شماره ۲، نشان می دهد:

- بین میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان اسلحه ایه بر اساس سابقه شمشیربازی آنها تفاوت معناداری وجود داشت، به این ترتیب که هر چه سابقه شمشیربازی ورزشکاران بیشتر بود نمره هوش هیجانی بالاتری کسب کردند.
- بین میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان اسلحه ایه بر اساس سطوح سنی آنها تفاوت معناداری وجود داشت به این ترتیب که هر چه شمشیربازان سن بالاتری داشتند نمرات هوش هیجانی بالاتری کسب کردند.
- بین میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان اسلحه ایه بر اساس سطوح تحصیلی آنها تفاوت معناداری وجود داشت و این تفاوت بیشتر مربوط به سطح فوق لیسانس در مقایسه با دو سطح دیپلم و لیسانس بود.

جدول شماره ۳ گویای آزمون t مستقل برای تعیین تفاوت هوش هیجانی زنان و مردان شمشیرباز اسلحه ایه می باشد.

جدول (۳) آزمون t مستقل برای تعیین تفاوت هوش هیجانی زنان و مردان شمشیرباز اسلحه ایه

P	درجه آزادی	t	انحراف معیار	میانگین	تعداد	جنسیت	منبع
۰/۶۴۲	۱۴۷	۰/۴۶۶	۳۶/۹۴۲۱	۳۲۸/۷۹۴۵	۷۳	مرد	نمره هوش هیجانی
			۳۹/۲۵۹۸	۳۲۵/۸۸۱۶	۷۶	زن	

چنانچه جدول شماره ۳ نشان می دهد، بین میانگین های هوش هیجانی زنان و مردان شمشیرباز اسلحه ایه تفاوت معناداری وجود نداشت، فقط نمرات هوش هیجانی آقایان اندکی بالاتر از بانوان بود.

بحث و نتیجه گیری

یافته ها نشان دادند که رابطه مثبت و معناداری بین هوش هیجانی و رتبه بندی شمشیربازان اسلحه ایه در سطوح متفاوت عملکرد وجود داشت، همچنین میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان اسلحه ایه بر اساس سابقه شمشیربازی، سطوح سنی و تحصیلی آنان تفاوت معنادار داشت و بین میانگین های هوش هیجانی زنان و مردان شمشیرباز تفاوت معناداری وجود نداشت.

هر مسابقه ای همواره با مقداری از تنش و اضطراب همراه می باشد که با توجه به شرایط تمرینی و روانی و مکان مسابقات برای هر ورزشکار متفاوت است اما با وجود تمام این عوامل ورزشکاری موفق خواهد بود که بتواند با انعطاف پذیری، کنترل و مدیریت هیجانات خود و رقبا و حفظ میزان مشخصی از انگیزندگی خود را از حالت انفعالی خارج سازد و با مهارت هایی از قبیل خوش بینی و اعتماد به نفس از موقعیت ها استفاده کند و نتیجه مطلوب را کسب کند. داشتن آرامش و تسلط بر اوضاع به گونه ای باعث به هم خوردن تمرکز رقبا خواهد شد و بهترین راه برای کسب امتیاز می باشد. این عوامل همگی از زیرمقیاس های هوش هیجانی است که با عملکرد شمشیربازان پیوند خورده است. در واقع عدم شناخت و کنترل هیجانات است که بر سایر توانایی های ورزشکار از قبیل خونسردی، تمرکز و برنامه ریزی بازی اثر منفی خواهد داشت.

شمشیربازانی که در این تحقیق از آنها به عنوان افراد نخبه یاد شد دارای سابقه شمشیربازی طولانی هستند و به دلیل حضور در مسابقات مختلف داخلی و خارجی جرأت فراوانی در انجام حرکات دارند، در مسابقات مختلف به کسب نتیجه توسط خود خوش بین هستند، به خاطر تجربه زیاد بازی، در حین مسابقات نسبت به هیجانات خود آگاه هستند و در بسیاری موارد دیده شده که موقع مسابقه یا تمرین با خود صحبت^۱ می کنند و برای انجام حرکات بهتر به خود بازخورد می دهند یا از لحاظ روانی با گفتن جملاتی نظیر: تلاش کن می توانی، دقت کن، دوباره سعی کن به خود انرژی مثبت می دهند و به این ترتیب سعی می کنند هیجانات خود را کنترل و مدیریت نمایند.

گلمن (۱۹۹۵) عنوان می کند که آموزش مهارت های هیجانی و اجتماعی هم در درازمدت و هم در کوتاه مدت می تواند ضامن موفقیت فرد باشد. گولد^۲ (۲۰۰۲) در مطالعه ای به بررسی خصوصیات و ویژگی های روانی در قهرمانان المپیک پرداخت و نتیجه گرفت که آنها دارای توانایی هایی نظیر سازگاری با اضطراب و کنترل آن، اعتماد به نفس و تمایل به رقابت، توانایی برای تنظیم و دسترسی به اهداف، سطح بالایی از تمایلات امیدوارکننده، خوش بینی و کمال گرایی بودند که جزء زیرمقیاس های هوش هیجانی

^۱ -self-talk

^۲ -Gold

است. علیان (۱۳۸۴) طی پژوهشی دریافت که تفاوت معناداری بین ورزشکاران و افراد غیرورزشکار از نظر هوش هیجانی کلی، هوش درون فردی، هوش بین فردی، سازگاری، کنترل استرس و خلق عمومی وجود دارد. حق نگهدار (۱۳۸۴) در تحقیقی به این نتیجه رسید که هوش هیجانی در پیش بینی موفقیت ورزشی قابل توجه است.

ام لین^۱ و همکاران (۲۰۰۹) طی تحقیقی به این نتیجه رسیدند که استفاده از مهارت های روانی هم در زمان تمرین و هم در زمان مسابقه می تواند مفید باشد.

بنابراین تحقیق حاضر با پژوهش های گلمن (۱۹۹۵)، گولد (۲۰۰۲)، علیان (۱۳۸۴)، حق نگهدار (۱۳۸۴) و ام لین و همکاران همسو می باشد.

دانشجویان به دلیل ارتباطات بین فردی که در محیط دانشگاه دارند، ممکن است در خرده مقیاس ارتباط بین فردی نمره بیشتری کسب کرده باشند و یا چون برای ادامه تحصیل خود برنامه ریزی منطقی دارند و وقت خود را برای انجام کارهای مختلف تنظیم می کنند نسبت به افراد غیر دانشجو سازگاری بیشتری با محیط پیدا کرده باشند. ضمناً حضور در جمع دوستان دانشگاهی باعث تشکیل گروه های امیدوار و شاد می شود که در فعالیت های ورزشی همکاری بیشتری با یکدیگر دارند. تحصیل باعث به وجود آمدن ذهنی خلاق می شود که توانایی حل مسایل را بهبود می بخشد. همچنین دانشجویان به دلیل تحصیل و گذراندن بخشی از زمان خود در محیط دانشگاه عملاً با مسایلی روبرو خواهند شد که باعث بهبود مسئولیت پذیری اجتماعی، همدلی و خود شکوفایی در آنان خواهد شد که این توانایی ها باعث ارتقاء هوش هیجانی دانشجویان می شود.

زیزی^۲ (۲۰۰۳) در تحقیقی هوش هیجانی و عملکرد ورزشی بازیکنان اتحادیه باشگاه های حرفه ای بیسبال را در ایالات متحده مورد بررسی قرار داد، نتایج بیانگر ارتباط نسبتاً کم بین مهارت های هیجانی و کارایی ورزشی بود. داده ها بیانگر این مطلب بودند که مؤلفه های هوش هیجانی به طور متوسطی با کارایی پرتاب نمودن مرتبط می باشد ولی با کارایی ضربه زدن ارتباط ندارد زیرا ضربه زننده ها عملاً زمانی برای فکر کردن در اختیار ندارند و بلافاصله پس از پرتاب توپ باید به آن ضربه می زدند و همچنین تفاوت معناداری بین هوش هیجانی پرتاب کننده ها و ضربه زننده ها وجود نداشت.

در تحقیقی که حسینی نیا (۱۳۸۶) به منظور بررسی ارتباط بین هوش هیجانی و سبک های مقابله با استرس در ورزشکاران پرداخت، نتیجه شد که بین هوش هیجانی و مؤلفه های آن (خود کنترلی، همدلی، خودآگاهی، خود انگیزی و مهارت های اجتماعی) با سبک های مقابله با استرس رویارویی و اجتنابی در سطح ۹۵ درصد اطمینان، ارتباط معنادار وجود ندارد.

این بخش از پژوهش با تحقیقات زیزی (۲۰۰۳) و حسینی نیا (۱۳۸۶) همسو نمی باشد. از جمله دلایلی که می توان برای توجیه عدم همسویی با تحقیقات فوق عنوان کرد ممکن است به دلیل تفاوت در استفاده از ابزار اندازه گیری باشد زیرا در تحقیق زیزی و حسینی نیا از پرسشنامه ۳۳ قسمتی استفاده شده اما در تحقیق حاضر از پرسشنامه ۹۰ قسمتی بار-آن استفاده گردید، همچنین تفاوت در رشته ورزشی مورد بررسی نیز می تواند یکی از دلایل عدم همسویی محسوب گردد. در تحقیق زیزی از ورزشکاران در رشته ورزشی بیسبال استفاده شد و در تحقیق بشارت و عباسی ورزش های گروهی و انفرادی مقایسه گردید اما در این پژوهش شمشیربازان اسلحه اِپه مد نظر بودند. در تحقیق حسینی نیا نیز ارتباط هوش هیجانی و سبک های مقابله با استرس بررسی شد اما در این پژوهش رتبه بندی ورزشکاران مد نظر قرار گرفت.

¹ -Lane M

² -Zizzi

ویلیامز و همکاران^۱ (۲۰۱۰) رابطه بین هوش هیجانی ورزشکاران و اضطراب قبل از مسابقه را در دانشگاه ملی ورزش تایوان مورد بررسی قرار دادند. در این تحقیق پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن در اختیار ۱۱۱ ورزشکار رشته دو و میدانی قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که شرکت کنندگان با هوش هیجانی پایین تر اضطراب شناختی مسابقه ای شدیدتری را نسبت به آنهایی که هوش هیجانی بالاتری داشتند گزارش دادند. مقیاس های هوش هیجانی نظیر کنترل استرس، هوش هیجانی درون فردی و هوش هیجانی بین فردی با اضطراب قبل از مسابقه ارتباط داشت.

در رشته شمشیربازی افرادی که سابقه بیشتری دارند بهتر می توانند شکست ها و موفقیت ها را برای خود تعریف کنند. موفقیت برای آنها تنها کسب مقام نیست بلکه یاد گرفتن نحوه اجرای خاص بعضی فنون می تواند برای آنها به منزله موفقیت تلقی شود (اهداف خاصی را دنبال می کنند)، ضمناً در صورت بروز شکست نیز سعی می کنند تمام عوامل را در نظر بگیرند و درصد رفع آنها برآیند، بنابراین بهتر می توانند اضطراب قبل از مسابقه خود را کنترل کنند. در واقع افرادی که سابقه شمشیربازی بیشتری دارند به بردها و باخت های خود با دیدی واگرا می نگرند. این نوع طرز فکر باعث به وجود آمدن امید و علاقه بیشتر در آنها می شود و برنامه ریزی بلند مدتی را برای رفع اشکالات خود طراحی می کنند. آنها با دیدی واقع گرایانه به نحوه عملکرد خود می نگرند و انتظار ندارند با وجود کاستی هایی که نسبت به رقبای خود دارند برنده گردند، پس تلاش لازم را برای برطرف نمودن عیوب خود انجام می دهند. چنین افرادی ممکن است دیر به روی سکوهای قهرمانی قدم گذارند اما وقتی موفق به کسب مقام شدند، دیر هم از روی سکوها پایین می آیند (دوره قهرمانی طولانی تری دارند). تحقیق حاضر از این جهت نیز می تواند با پژوهش ویلیامز و همکاران (۲۰۱۰) همسو باشد.

یافته ها نشان داد که با افزایش سن میانگین هوش هیجانی شمشیربازان افزایش یافت. از دلایلی که می توان برای توجیه افزایش هوش هیجانی با بالا رفتن سن مطرح کرد، افزایش تجربه افراد در رویارویی با هیجانات مثبت (خوشحالی) و منفی (اضطراب و ترس) می باشد. با گذشت سن هر چه بیشتر این موارد تجربه شوند، توانایی کنترل عواطف و احساسات بیشتر می شود و در واقع تمرین افراد برای مواجهه با هیجانات افزایش می یابد و تصمیماتی که پس از آن اخذ می گردد قابلیت اتکای بیشتری خواهد داشت.

مجیدی (۱۳۸۸) در تحقیقی رابطه بین هوش هیجانی و سطح مهارت های شنا در زنان را سنجید و یکی از نتایج این بود که بین هوش هیجانی و سن زنان شناگر رابطه وجود دارد و با افزایش سن زنان شناگر، کنترل عواطف و هیجانات بیشتر می شود. سیاروچی^۲ و همکاران (۲۰۰۱) معتقدند هوش هیجانی در طول زندگی ظرفیت افزایش دارد.

افرادی که به ادامه تحصیل می پردازند با شرایط و موقعیت دانشگاه سازگاری بیشتری پیدا می کنند و هنجارهای محیط دانشگاه را رعایت می کنند که باعث افزایش انعطاف پذیری آنها می شود، روابط بین فردی بیشتری در محیط دانشگاه خواهند داشت، تحصیل باعث افزایش توانایی حل مسأله توسط آنها می شود، استقلال بیشتری در تصمیم گیری های خود خواهند داشت و نسبت به هیجانات خود آگاه تر خواهند شد، علاوه بر این موارد از نظر علمی نیز اطلاعات ارزشمندی به دست می آورند که به کنترل هیجانات آنها کمک خواهد کرد. این موارد همگی از زیر مقیاس های هوش هیجانی به شمار می آیند و می توانند تفاوت هوش هیجانی شمشیربازان بر اساس سطح تحصیلات آنها را توجیه کنند زیرا شمشیربازانی که سطح تحصیلات بالاتر داشتند نمرات بالاتری در آزمون هوش هیجانی کسب کردند.

^۱ -Williamz et al

^۲ -Ciarochi et al

مجیدی (۱۳۸۸) رابطه بین هوش هیجانی و سطح مهارت های شنا در زنان را سنجید و یکی از نتایج تحقیق این بود که بین هوش هیجانی و سطح تحصیلات زنان شناگر همبستگی معناداری وجود ندارد.

بنابراین تحقیق حاضر با پژوهش مجیدی (۱۳۸۸) از این نظر مغایرت دارد که این اختلاف ممکن است به دلیل تفاوت در رشته های ورزشی مورد بررسی در این تحقیق با پژوهش مجیدی باشد، ضمناً در تحقیق مجیدی از پرسشنامه پیترایدز و فارنهام استفاده شده است در حالی که در پژوهش حاضر از پرسشنامه بار-آن استفاده گردید.

یافته ها نشان دادند که بین هوش هیجانی زنان و مردان شمشیرباز تفاوت معنادار وجود ندارد و خانم ها و آقایان تقریباً از نظر هوش هیجانی در یک سطح قرار دارند. بانوان به دلیل احساسات بیشتر در مقیاس هایی نظیر همدلی، روابط بین فردی و آقایان به دلیل قاطعیت بیشتر در مقیاس هایی نظیر تحمل استرس، کنترل تکانه ها نمرات بالاتری کسب می کنند اما در کل، می توان گفت زنان و مردان از نظر هوش هیجانی یکسان هستند.

در تحقیقی که توسط بار-آن (۲۰۰۰) انجام شد تحلیل نمرات هوش هیجانی بیش از ۷۷۰۰ نفر از مردم آشکار کرد مردان و زنان تفاوتی در هوش هیجانی کلی ندارند، فقط مردان نمرات بالاتری در خودشکوفایی، مثبت بودن، تحمل استرس، کنترل تکانش ها و سازگاری گرفتند در حالی که زنان به طور معنی داری نمرات بالاتری در همدلی، ارتباط بین فردی و مسئولیت اجتماعی کسب کردند.

در تحقیقی که مظاهری (۱۳۸۲) در مورد دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبارکه انجام داد مشخص گردید بین نمرات هوش هیجانی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنادار وجود ندارد. حق نگهدار (۱۳۸۴) رابطه هوش هیجانی با موفقیت ورزشی در ورزشکاران حرفه ای و نیمه حرفه ای شهر شیراز را مورد بررسی قرار داد. یکی از نتایج تحقیق این بود که تفاوت معناداری بین نمرات هوش هیجانی ورزشکاران دختر و پسر وجود نداشت. بنابراین پژوهش حاضر با تحقیقات بار-آن (۲۰۰۰)، مظاهری (۱۳۸۲) و حق نگهدار (۱۳۸۴) همسو بود.

نتیجه گیری

هوش هیجانی از مهارت های مهم در زندگی افراد می باشد که با تمرین و آموزش قابل پیشرفت است. تقویت و به کار گیری خرده مقیاس های هوش هیجانی در جنبه های مختلف زندگی از جمله شغل، تحصیل، ورزش و ... می تواند انسان را در رسیدن به هدف یاری نماید. تا کنون تحقیقات فراوانی ارتباط هوش هیجانی و مهارت های ورزشی را سنجیده اند، در این پژوهش نیز این نتایج حاصل شد که هوش هیجانی با رتبه بندی شمشیربازان اسلحه ایه در سطوح متفاوت عملکرد ارتباط مستقیم و بسیار بالایی داشت. میانگین های هوش هیجانی شمشیربازان بر اساس سابقه شمشیربازی، سطوح سنی و تحصیلی آنان دارای تفاوت معنادار بود. هوش هیجانی زنان و مردان شمشیرباز اسلحه ایه دارای تفاوت معنادار نبود. بنابراین بهتر است در کنار آموزش مهارت های بدنی به آموزش مهارت های هیجانی نظیر کنترل استرس، مدیریت هیجانات، انعطاف پذیری و توانایی حل مسأله پرداخته شود و این مهارت ها از سنین پایین تر به ورزشکاران آموزش داده شود.

Relationship between Emotional Intelligence and Ranking of Epee Weapon Fencers in Different Levels of Performance.

Abstract

The purpose of this study is to investigate the relationship between emotional intelligence and ranking of epee weapon fencers in different levels of performance. The participants consisted of epee fencers who participated in third iranian olympiad including 37 men and 49 women, Islamic Azad universities championship in 1388 including 29 men and 20 women and elite epee fencers including 7 men and 7 women. So they were 149 epee fencers between 14-34 years old in 2010. The tool used to evaluate was Bar-on Emotional Intelligence Inventory. For analysing the information Spearman correlation Coefficient test, t-test and ANOVA test were used. The findings implied that r observed at level of $P < 0.05$ showed: a positive and significant correlation between emotional intelligence and ranking of epee fencers in different levels of performance. Also there was a significant various between mean of emotional intelligence of epee fencers in levels of fencing experience, age and education. There was no significant correlation between emotional intelligence in men and women epee weapon fencers. According to this research, attention to emotional intelligence skills and bring them up in fencers can be useful for coaches and managers to progress fencing skills.

Keywords: Emotional Intelligence, Ranking, Fencer and Levels of Performance.

منابع و مأخذ

- آقایار، سیروس و شریفی، پرویز. ۱۳۸۵. هوش هیجانی. انتشارات سپاهان، تهران.
- برادبری، تراویس و گریوز جین. ۱۳۸۴. هوش هیجانی (مهارت ها و آزمون ها). ترجمه م گنجی. انتشارات ساوالان. تهران.
- بشارت، ع و عباسی، غ. (۱۳۸۵). تبیین موفقیت ورزشی در ورزشهای گروهی و فردی برحسب هوش هیجانی. نشریه المپیک. شماره ۳۳. صفحات ۸۷-۹۶.
- تابش، س. (۱۳۸۵). مقایسه هوش هیجانی در زنان ورزشکار (با مهارت باز و بسته) و غیر ورزشکار. نشریه حرکت. شماره ۲۹، پاییز ۱۳۸۵.
- گلמן، دانیل. ۱۳۷۹. هوش عاطفی. ترجمه ح بلوچ. انتشارات جیحون. تهران.
- گلמן، دانیل. ۱۳۸۲. هوش هیجانی. ترجمه پارسا. انتشارات رشد. تهران.
- Arthur J, Frank E. (2008). Testing the relationship between a cognitive ability test & player success: the national football league case. *Journal Medicin Science of Sport and Exercise*, 28/ 450-456.
- Bar-on R. parker DA. (2000). *The hand book of emotional intelligence: Theory, Development, Assessment, and application at home, school and work place.* Sanfrancisco.
- Chan J, Mallett C. (2010). Enhancing sport leadership through development of emotional intelligence competencies. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 12/ 110-111.
- Ciarochi V, joseph DP, Frank K, Anderson S. (2001). Emotional intelligence moderates the relationship between stress and mental health. *Journal of Personality and Individual Differences*, 32/ 197-209.

- Cover G, Murphy S. (2000) . The communicated self human communication research, 26 (1). 125-148.
- Dark P, Freedman J. (1997) . The belief in good luck scale. *Rnal of research in personality*, 31(4). 468-511.
- Elias MJ, Gara M, Schugler T, Brandon-muller LR, Sayette, MA. (1991). The promotion of social competence: Longitudal study of apreventive school-based program. *American Journal of Orthopsychiatry*, 61(3)/ 409-417.
- Freedman j, Smith M. (2008) . Emotional intelligence for athlees life success. Available from: <http://www.sixseconds.org/sei/media/WP-NFL-EQ.pdf> [Accessed 8 june 2010].
- Glady Sh Li, Frank Jh Lu, Amy Hsiu. (2009) . Exploring the relationships of physical activity, emotional intelligence and health in Taiwan college students. *Journal of Exercise Science and Fitness*, 7/55-63.
- Gold D, Dieffenbach K, Moffet A. (2002) . Psychologicalcalcharacteristics and their development in olympic champions. *Journal of Appliedsport Psychology*, vol 14, issue 3.
- Kreitler S, Kreitler H. (1991) . The psychological profile of the health oriented individual. *European Journal of Personality*, 5/ 35-60.
- Lane M, Thelwell C, Lowther J, Devonport J. (2009) . Emotional intelligence and psychological skills use among athletes. *Social Behavior and Personality*,37(2) . 195-202.
- Mayer JD, Glenn G.R. (1996) . Emotional intelligence and the identification of emotion. *Intelligence*, 22(2) . 89-114.
- Mayer JD. 1998. A system frame work for the field of personality: *Psychological inquiry*, 9 . 118-144.
- Salovey P, Mayer J. (2001) . Measuring emotional intelligence as set of mental abilities. *Hand book* Washington D.C: American Psychological Association.
- Williamz L, Lu Fj, Li Gs, Hsu Ey. (2010) . Relationship between athletes emotional intelligence and precompetitive anxiety. Available from: <http://www.labmeeting.com/paper/29778182/lu-2010> [Accessed 10 june 2010].
- Zahara N. (2009) . Emotional Intelligence of adolescents following basketball extra curricular. Available from: <http://www.papers.gunadarma.ac.id/index.php/psychology/article/view/208> [Accessed 10 june 2010].
- Zuskova K, Stejskal T. (2003) . Intelligence in sport. *Journal of Applied Sport Psychology*. 20, PS63.
- Zizzi J, Deaner H, Hirschorn D. 2003. The relationship between emotional intelligence and performance among college baseball players. *Journal of Applied Sport Psychology*, 15/ 262,269.